

CULTUURONDERWIJS OP ZIJN HAAGS

PROJECTBESCHRIJVING *007*

Cultuuronderwijs op zijn Haags Leerlijn Muziek | Thema Verhalen | Groep 5 en 6 | 24 maart 2017

Deze projectbeschrijving wordt regelmatig geactualiseerd. Kijk voordat u ermee aan de slag gaat op www.cultuurschakel.nl/coh voor de nieuwste versie.

Hierbij treft u een projectbeschrijving:

1. waarmee u een project van 6-8 lessen van 45 min. kunt uitvoeren;
2. waarin veel ruimte is voor uw eigen inbreng;
3. waarop u uw lesvoorbereidingen kunt baseren.

De structuur van de projectbeschrijving is gebaseerd op het doorlopen van het creatief proces. Na de introductie van het project oriënteert de leerling zich op de inhoud van het thema. Hierbij doorloopt de leerling drie deelopdrachten waarin hij steeds onderzoekt, uitvoert, presenteert en evalueert. Bij elke stap van het creatief proces zijn reflectievragen geformuleerd. Maak hieruit een keuze of formuleer zelf passende vragen. Gebruik ook vooral uw eigen inzicht en ervaring bij andere onderdelen, zoals het filosofisch gesprek en de evaluatievragen.

Lees allereerst de korte beschrijving van het project in het document Informatie voor de leerkracht, zodat u een goed beeld krijgt van de opdrachten, werkwijze en context.

Inhoudsopgave

1. Introductie van het project	4
2. Oriëntatie	5
2.1. Het filosofisch gesprek	5
2.2. Oriëntatie op het thema	5
3. Deelopdracht 1: Gefluister	7
3.1. Onderzoek	7
3.2. Uitvoeren	7
3.3. Presenteren	8
4. Deelopdracht 2: Geheimschrift	10
4.1. Onderzoek	10
4.2. Uitvoeren	10
4.3. Presenteren	11
5. Deelopdracht 3: 007	13
5.1. Onderzoek	13
5.2. Uitvoeren	14
5.3. Presenteren	14
5.4. Evalueren	15
6. Algemene beoordeling	15

1. Introductie van het project

Het thema 'Verhalen' gaat in groep 5-6 over detectiveverhalen. In de lessen moet er door de leerlingen dan ook flink gespeurd worden. In de projectbeschrijving treft u diverse didactische spelvormen aan waarin de leerlingen 'raadsels' moeten oplossen. Voer onderstaande opdrachten in volgorde uit:

1. Kies uit één van de volgende twee mogelijkheden:
 - o Kijk naar het [openingsfilmpje van een Pink Panther-film](#). Dit is een leuke binnenkomer, omdat iedereen de muziek kent. Het is het begin van een film, dus met allemaal namen, maar het geestige tekenfilmpje erbij valt het meeste op. De muziek van de *Pink Panther* komt later in het project nog terug.
 - o Zing 'Het boevenlied' van Nico Smit uit *Eigenwijs*.
2. In dit project gaan we het over detectives hebben. Praat daarover met de leerlingen. Wat is een detective? Welke detectiveverhalen kennen ze allemaal (behalve de *Pink Panther*)?
3. Lees een fragment uit *Fantasia III* van Geronimo Stilton.
Het boek is sowieso leuk om te lezen, maar het vertellen heeft hier ook als doel om enthousiasme voor samenwerking op te roepen. Het is het leukste als u het boek zelf heeft, zodat u de plaatjes kunt laten zien. Kan dat niet, gebruik dan de tekst hieronder en de illustratie *Fantasia III* uit Bijlage 1 (p. 62-63 in het boek). De illustratie kan desgewenst op het digibord geprojecteerd worden.

Fragment Fantasia III – Alles begon zo, zo en niet anders...

Info vooraf: de feeënkoninkin Florina is ontvoerd en moet bevrijd worden.

(Lees op pagina 58/59:) *Ik liep het balkon op en zag aan de horizon een grote stofwolk. Mijn bondgenoten uit FANTASIA kwamen eraan! Mijn hoop op een goede afloop nam toe, samen waren we sterk! Samen zouden we de feeënkoninkin Florina en haar rijk, Florissant, kunnen bevrijden! Tegelijkertijd met de Zilveren Draken kwamen de aardmannetjes, helemaal in het groen gekleed, op de rug van libellen met doorzichtige vleugels, aangevlogen. In de verte kwam ook een kudde eenhoorns naar ons toe galopperen.*

Ik herkende Bobbeltje de kameleon en Oscar de kakkerlak: die kende ik uit de tijd van mijn tweede avontuur in het rijk FANTASIA. Kijk eens, wat veel elfen met zilveren pijlen! En daar: de Gelaarsde Kat en een heleboel andere vrienden uit Sprookjesland!

Uit Atlantis kwamen de zeemeerminnen en andere zeewezens. Hun koninkin reisde in een kristallen bad, om haar staart nat te houden. In de verte, op de rivier, zag ik twee zeilen van heldere zijde: daar voer een fantastisch blauw schip.

(...)

(Lees verder op pagina 100/101:) *Nu was de FANTASIA CLUB compleet. Die avond tijdens de grote samenkomst in FANTASIA was er een ceremonie. Wij staken onze rechterpoot in de lucht, legden de linker op ons hart en zeiden: "Wij beloven dat we elkaar zullen helpen! Niet alleen clubleden maar eenieder die hulp nodig heeft! Wij verdedigen dat wat goed, mooi, eerlijk en oprecht is."*

De kabouterkoning leerde ons het motto van de CLUB: "Mijn hart is puur, mijn mond spreekt de waarheid, ik zal anderen respecteren!"

2. Oriëntatie

2.1. Het filosofisch gesprek

In dit project staat samenwerking en het samen komen tot (creatieve) oplossingen centraal. Het verhaal van Geronimo Stilton loopt daarom moeiteloos over in een filosofisch gesprek daarover. Vragen die u daarvoor kunt gebruiken zijn:

- Is het fijn om samen te werken met anderen of is het fijner om alleen te werken?
- Wanneer moet je samenwerken (in of buiten school)?
- Wat gaat beter door samen te werken? Wat gaat minder goed door samen te werken? Maakt het uit om wat voor situatie het gaat?
- Hoe bepaal je of je beter kunt samenwerken, of het beter alleen kunt doen?
- Wat is belangrijk in een samenwerking? Zijn er verschillende rollen, manieren?
- Is het belangrijk dat er iemand de leiding heeft bij het samenwerken?
- De kabouterkoning heeft een motto. Zou jij een motto voor samenwerken kunnen verzinnen?

2.2. Oriëntatie op het thema

Tijdens de twee oriëntatieopdrachten bewegen de leerlingen op muziek. Ook luisteren ze gericht naar muziek. Naar de vorm en de sfeer. Zodat ze in woorden kunnen uitdrukken wat ze horen.

Voer beide opdrachten in groepjes van 4-6 leerlingen uit. In de deelopdrachten die hierna volgen, wordt ook vaak in groepjes gewerkt. Het is aan u te beslissen wat beter is voor de klas: telkens dezelfde of juist wisselende groepjes. Voor de opdrachten is het beter als de groepen zijn samengesteld uit leerlingen met een wisselende affiniteit met muziek en/of groepswork. In beide gevallen is het dus raadzaam dat u zelf de groepjes indeelt.

Opdracht 1

Zet de mp3 met de muziek van de *Pink Panther* (Bijlage 2) klaar.

Voor deze opdracht is ruimte nodig. U kunt ruimte maken in het lokaal of de speelzaal gebruiken. Voer onderstaande opdrachten in volgorde uit:

1. Verdeel de leerlingen in groepjes van 4-6.
2. Laat de leerlingen luisteren naar de muziek. Luisteropdracht: wat gebeurt er in de muziek? Wat zie je voor je?
3. Geef de leerlingen 10 minuten de tijd om in beweging (zonder praten!) uit te beelden wat er in de muziek gebeurt. Onderwijl laat u de hele tijd de muziek horen.
4. Kies een of twee groepjes uit om aan de anderen te laten zien wat ze gemaakt hebben. In de muziek zit na ongeveer 45 seconden een verandering. U kiest een groep om te presenteren, waarbij die verandering in de bewegingen te zien is. Een eventuele tweede groep kan een groep zijn die duidelijk iets doet met het harde einde.
5. Bespreek na en laat de andere groepen (die niet hebben gepresenteerd) feedback geven op wat ze gezien hebben. Daar kunt u de reflectievragen voor gebruiken.

Reflectievragen Oriëntatie 007, opdracht 1

- Wat heb je gezien? Welk verhaal vertelden ze?
- Welke veranderingen in de beweging zag je?
- Wanneer zag je die verandering? Waarom juist daar?
- Wat was er in de muziek in het eerste gedeelte anders dan in het tweede gedeelte? Kun je de sfeer omschrijven?

Opdracht 2

Zet het volgende klaar:

- (kleuren)kopieën van *Werkblad Detective* (Bijlage 3): één werkblad per groepje
- de mp3's met de muziekfragmenten (Bijlage 4 t/m 8)
- gebruik het (digi)bord voor aantekeningen

In deze luisteropdracht moeten de leerlingen in woorden beschrijven hoe de muziek klinkt. Het is natuurlijk niet zo belangrijk dat ze herkennen bij wie de muziek hoort. Dat geeft de opdracht alleen een motiverend quizelement. Belangrijker zijn de derde en vierde kolom. Die moeten voor aanvang van het luisteren klassikaal voorbesproken worden.

Voer onderstaande opdrachten in volgorde uit:

1. Hoe klinkt muziek? Daar gebruik je sfeerwoorden voor. Laat de leerlingen met woorden komen (help ze eventueel op weg) en schrijf die woorden op het bord. Denk aan: lief, spannend, geheimzinnig, vrolijk, droevig, etc.
2. Hoe komt het dat muziek zo klinkt? Hier hebben de leerlingen beslist hulp nodig. Laat ze bijvoorbeeld in tegenstellingen denken. Noem zelf één woord (bijvoorbeeld 'hard') en laat de leerlingen de tegenstelling noemen.
3. Maak op het bord een lijstje van woorden waaraan ze kunnen denken als ze muziek beschrijven:
 - hard/zacht – en harder/zachter worden
 - langzaam/snel – en versnellen/vertragen
 - hoog/laag – en steeds hoger/lager
 - veel instrumenten/weinig instrumenten – of bepaalde instrumenten zoals veel slagwerk
 - vrolijke melodie/treurige melodie
 - druk/rustig
4. Verdeel de leerlingen in groepjes van 4-6. Geef elk groepje één werkblad. Laat ze iemand uitkiezen die schrijft. Bovenaan het blad schrijven ze op wie er in hun groepje zitten.
5. Laat de fragmenten horen. Tijdens de fragmenten moet het stil zijn om goed te kunnen luisteren. Na elk fragment kunnen de leerlingen in de groepjes overleggen en geeft u 2 minuten de tijd om te schrijven.
6. Nabespreken. Ook hier ligt de focus op kolom 3 en 4.
7. Evalueren van de opdracht. Zie de reflectievragen hieronder.

Reflectievragen Oriëntatie 007, opdracht 2

- Vond je het makkelijk of moeilijk om de muziek te beschrijven?
- Welke muziek was het spannendst? Waardoor kwam dat?
- Waren jullie het in je groepje altijd eens? Zo niet, hoe hebben jullie dat dan opgelost?

3. Deelopdracht 1: Gefluister

3.1. Onderzoek

Zet het volgende klaar:

- de spreektekst van het 'Geronimo Stilton-lied' (Bijlage 9) voor het digibord
- de songtekst van het 'Geronimo Stilton-lied' (Bijlage 10) voor op het digibord
- de mp3 met de begeleiding van het 'Geronimo Stilton-lied' (Bijlage 11 en/of Bijlage 12)
- [YouTube-filmpje over Geronimo Stilton](#)

In deze opdracht gaan de leerlingen het 'Geronimo Stilton-lied' zingen uit de *Giga Grote Musical Fantasia*. De tekst is van Paul Wauters, de muziek van Koen Brandt. Het oorspronkelijke lied is te lang; het is voor dit project ingekort.

Het leuke en uitdagende aan dit lied is de gesproken tekst die er doorheen gesproken wordt op de naam Geronimo Stilton:

G. S. Ge - ro - ni - mo S. Ge - ro - ni - mo - ni Stil Stil ro - ni - mo - ni Ton.

1. Idealiter begint u de les 'vanuit het niets'. Dat wil zeggen: u begint (gewoon) de spreektekst te fluisteren en trekt op die manier de aandacht van de leerlingen. Gebaar dat de leerlingen mee mogen doen; 'sleur' ze als het ware mee.
2. Besteed daarna aandacht aan het echt aanleren van de spreektekst. Het liefst doet u dat zelf. Projecteer de spreektekst (Bijlage 9) op het digibord en begin langzamer. Wijs bij.
3. Als alle leerlingen de tekst kunnen spreken, voert u (nog steeds fluisterend) langzaam de snelheid op tot het gewenste tempo is bereikt.
4. Ga steeds harder praten. Gebaar de leerlingen om mee te doen. En ga dan plots weer fluisteren.
5. Gebaar de leerlingen om door te gaan. U zet ondertussen het filmpje aan. Trek door zelf mee te doen de leerlingen het filmpje in, zodat ze gelijk lopen met de opname. Stop voor de zang begint. Het is het meest motiverend als punt 1 t/m 5 in één 'flow' gedaan worden. Dus zonder onderbreking.
6. Onderzoek met de leerlingen verschillende vormen van stemgebruik en laat ze deze uitproberen. Fluisteren (maar hoe doe je dat steeds harder?), praten, neuriën, zingen, rappen, etc.
7. Laat de leerlingen onderzoeken en uitproberen hoe je toch toonhoogteverschil kunt maken in het fluisteren.

Reflectievragen Onderzoek

- Op welke manieren kun je je stem gebruiken?
- Hoe gebruiken we de stem in het lied? (Fluisteren, praten tot bijna roepen.) Waar moet je dan op letten?
- Hoe gaat het uitvoeren van de spreektekst? Hoe gaat het volhouden van de tekst en een opbouw maken?

3.2. Uitvoeren

Bespreking

De leerlingen kennen inmiddels een belangrijk onderdeel van het lied.

- Vertel dat wat zij gedaan hebben 'backing vocals' heet.
- Vraag waarom dat zo heet. (Het is achtergrond, er komt dus nog een voorgrond.)
- Hoe heet de voorgrond, de melodie van het lied? ('Lead vocals'.)

- Kondig aan dat verderop in het filmpje de 'lead' inzet. Wat betekent dat voor de backing vocals? (Het is dan moeilijker vol te houden, want je wordt afgeleid.)

De uitvoering

Voer onderstaande opdrachten in volgorde uit:

1. Oefen de spreektekst met het filmpje, nu ook tijdens de zang. Besteed aandacht aan het steeds harder worden. Controleer ook of de leerlingen niet 'brommen', maar echt toonhoogteverschillen maken bij het uitvoeren van de spreektekst.
2. Projecteer de volledige songtekst op het digibord. Aan het einde van het couplet zeg je net iets anders. Oefen dat even apart ("G.S. – Geronimo Stilton!") en daarna dit hele fragment met het filmpje. De kinderen stoppen voor het gedeelte waarboven 'Allen' staat, u laat het filmpje wel doorgaan, zodat ze de melodie horen.
3. Leer de leerlingen de melodie van het 'Allen'-gedeelte. Dat kunt u zelf doen (zonder muziek erbij). U kunt ook dit gedeelte van het filmpje een aantal keren laten horen. De melodie is heel hoog. De leerlingen zullen vermoedelijk een octaaf lager meezingen. Dat is niet erg. Besteed kort aandacht aan de tekst. (Een aria is een lied uit een opera.)
4. Oefen nog één keer met het filmpje de spreektekst en de melodie tot en met het 'Allen'-gedeelte.
5. Gebruik hierna voor het oefenen uitsluitend Bijlage 11 en/of Bijlage 12. (Het YouTube-filmpje is de lange versie van het lied en daarom vanaf hier niet meer bruikbaar).
6. Blijf letten op de spanningsopbouw (van zacht naar hard en weer terug naar zacht) en het behouden van de toonhoogteverschillen als de leerlingen niet meer met het filmpje oefenen.

Reflectievragen Uitvoeren

- Hoe gaat het zingen van de melodie? Zing je die hoog of laag?
- Hoe gaat de afwisseling van spreken (fluisteren) naar zingen?
- Waar moet je op blijven letten bij het spreken van de tekst?

3.3. Presenteren

Eén onderdeel van het lied is nog niet geleerd en geoefend: de zang van het couplet (*Rijk van fantasie...*) Daar heeft u een aantal opties voor:

- Leer de kinderen deze melodie aan (zelf of met het filmpje).
- Is er een solist of een klein groepje die deze melodie wil zingen? Een solist of groepje kan de melodie ook thuis voorafgaand aan de presentatie oefenen.
- Het lied kan ook uitgevoerd worden zonder de melodie.

Oefen het complete lied (bij voorkeur met Bijlage 12, anders met Bijlage 11) nog een aantal keren. Wissel eventueel de solist(en).

Verdeel de leerlingen over het lokaal: de grote groep backing vocals bij elkaar, de solist(en) elders. De grote groep kan bewegingen verzinnen bij de spreektekst, bijvoorbeeld:

- laag en gebukt beginnen
- steeds meer gaan staan als het harder wordt
- snel weer bukken als het ineens zacht wordt
- staan tijdens het zingen van het 'Allen'-gedeelte

Voer het lied eventueel voor een andere klas uit, film het of neem het op.

Reflectievragen Presenteren

- Zijn jullie tevreden over de presentatie? Waarom wel/niet?
- Wat ging goed? Wat kon beter?
- Was het leuk om te horen en te zien? Welk gedeelte vooral?

4. Deelopdracht 2: Geheimschrift

4.1. Onderzoek

Zet het volgende klaar:

- voor het digibord: Bijlage 13, *Geheimschrift*
- voor het digibord: Bijlage 14, *Het Alfabet*
- de mp3 'Inspector Morse' (Bijlage 15)
- voor het digibord: Bijlage 16, *Morse Alfabet*
- Voor elk groepje één kopie van Bijlage 17, *Werkblad Morse*

Tijdens deze deelopdracht kan een kunstenaar in de klas uitgenodigd worden. De keuze van musicus is helemaal vrij, dat wil zeggen: elk type instrument is geschikt. Een componist is ook een goede mogelijke keuze. De kunstenaar kan demonstreren (op zijn instrument of in zijn muziek) hoe hij omgaat met spanning, hoe die op- en afgebouwd kan worden en hoe je verrassingselementen creëert.

In de Geronimus Stilton-boeken zit vaak geheimschrift. Dan moet je erachter zien te komen wat er staat. Laat Bijlage 13 op het digibord zien.

1. In sommige talen worden andere letters gebruikt, een ander alfabet. Voer hierover een gesprekje in de klas. Kennen sommige leerlingen ook andere alfabetten?
2. Projecteer *Het Alfabet* uit Bijlage 14 op het digibord. Welke alfabetten herkennen ze?
3. Laat de mp3 'Inspector Morse' (Bijlage 15) horen. Leid het luisteren in: er is een alfabet dat nog niet genoemd is. En dat alfabet is speciaal voor detectives en spionnen erg belangrijk. Er is een Engelse detectiveserie (titel niet noemen) waar in de muziek dat alfabet gebruikt wordt.
4. Bespreek wat ze gehoord hebben. Door het hele fragment zit een morsesignaal. Wellicht herkennen sommige leerlingen dat als morse.
5. Projecteer *Morse Alfabet* uit Bijlage 16 op het digibord. Voer een gesprekje daarover.
6. Laat de mp3 'Inspector Morse' nog een keer horen. Kunnen ze het woord M O R S E op het digibord meevolgen?

Reflectievragen Onderzoek

- Welke alfabetten kende je al?
- Wat was er moeilijk aan het volgen van het morsesignaal in de muziek?

4.2. Uitvoeren

Geef de leerlingen even de tijd om hun eigen naam in morse op te schrijven. Let op: iedere letter van de naam is dus een verzameling streepjes en/of puntjes.

Laat de leerlingen wederom in groepjes werken. Iedere groep krijgt het *Werkblad Morse* (Bijlage 17). Desgewenst kunnen ze hun namen nu in morse bovenaan het blad zetten.

Opdracht

De leerlingen voeren een ritmespel uit op basis van de morsecode. Voer onderstaande opdrachten in volgorde uit:

1. Er zijn twee opties. Of ze kiezen één van de namen uit het groepje (dan heeft elk groepje een andere code) óf ze nemen de naam van de klas in morse (bijv. 'groep 5f'). In het laatste geval

heeft elk groepje dezelfde code. U kiest wat u leuker vindt. Voor de opdracht maakt het niet uit welke van de twee u kiest.

2. De schrijver van de groep schrijft de naam (of de naam van de klas) in morse op het werkblad.
3. De leerlingen oefenen in de groep het tikken of klappen van de code. Dit moet met het hele groepje helemaal gelijk gaan. Geef ze hiervoor 10 minuten tijd.

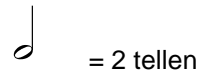
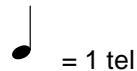
Na punt 3 checkt u of de groepjes op de juiste weg zijn en geeft u extra informatie over het omzetten in noten.

Informatie over notenschrift

In morse heb je twee tekens: punten en strepen ('dits & dahs'), oftewel kort en lang. De strepen duren twee keer zo lang als de puntjes. (In morse zijn de regels over de tijd tussen letters en woorden tamelijk gecompliceerd. Dat voert te ver voor deze opdracht.)

Als een puntje één tel is, is een streep dus twee tellen. Dat kun je in het muzikalfabet – het notenschrift – omzetten.

Schrijf op het bord de volgende twee noten:

4. Vraag de leerlingen nu hun morsecode in noten om te zetten in de daarvoor bestemde ruimte op het werkblad. Let op het volgende: schrijf niet te klein en geef de noot van twee tellen ook in de breedte twee keer zoveel ruimte.
5. Laat de leerlingen vervolgens nog even oefenen. Laat ze proberen de code (helemaal gelijk) een paar keer achter elkaar uit te voeren. De leerlingen volgen wat ze prettiger vinden: de morse of de noten.

Reflectievragen Uitvoeren

- Hoe ging het omzetten in morse? En het omzetten in noten?
- Hoe gaat het helemaal gelijk uitvoeren van de code met jouw groepje?
- Is er iemand in de groep die aangeeft wanneer er gestart wordt? Hoe doet deze dat?
- Hoe gaat het een paar keer achter elkaar doen van de code? Loopt dat achter elkaar door? Of neem je een tel (of langere rust) tussendoor? Hebben jullie daar afspraken over gemaakt?

4.3. Presenteren

Bij het presenteren moeten de groepjes op het volgende letten:

- Eén groepslid telt af. (Laat de leerlingen zelf een manier verzinnen waarop ze dat doen.)
- Het ritme moet door de hele groep helemaal gelijk uitgevoerd worden.
- Het ritme moet een aantal keren herhaald worden. Zijn daar afspraken over?
- Verzin iets waardoor de uitvoering spannend om te horen wordt.

Laat de groepjes aan elkaar presenteren. De groepjes geven elkaar feedback op bovenstaande aandachtspunten.

Naar aanleiding van de aandachtspunten:

- Leerlingen tellen op verschillende manieren af. Belangrijk bij het nabespreken is het resultaat. Welk aftellen werkt, en welk niet? Sommige leerlingen tellen 1 – 2 – 3 (alsof je gaat springen), andere juist andersom 3 – 2 – 1. Leerlingen die op dansles zitten, tellen vaak 5 – 6 – 7 – 8. Bij de feedback kan de functie van aftellen besproken worden: dat iedereen op hetzelfde moment

in hetzelfde tempo begint. Het aftellen moet dus even snel als je daarna gaat klappen. In muziek is het gebruikelijk om 1 – 2 – 3 – 4 te tellen.

- Om de uitvoering spannend te maken, zijn er heel veel mogelijkheden. In navolging van het lied uit de vorige deelopdracht kunnen ze bijvoorbeeld zacht beginnen en hard eindigen. Onderscheid en benoem bij het nabespreken drie fases: het begin – het midden – het einde. Met welk van deze fases is iets gedaan? Wat is er gedaan?

Reflectievragen Presenteren

- In het geval de leerlingen eigen namen in morse hebben gezet: welke naam werd geklapt?
- Hoe werd er afgeteld? Was het duidelijk?
- Hoe gaat het volhouden van het ritme en aan alle afspraken denken?
- Welke uitvoering was het beste of het spannendst? Noem een positief aspect van elke uitvoering.
- Wat zou je – als we hiermee verdergaan– veranderen?
- Hoe ging de samenwerking in de groep? Was die prettig? Kon iedereen z'n zegje doen? Was er iemand de 'baas'? Was iedereen het daarmee eens?

5. Deelopdracht 3: 007

5.1. Onderzoek

Zet het volgende klaar:

- de werkbladen van de vorige opdracht (Bijlage 17)
- de mp3 *Fanfare Ciocărlia* (Bijlage 18)

In deze deelopdracht gaan de leerlingen de ritmes van de vorige les met muziek uitvoeren.

1. Herhaal eerst de ritmes van de vorige keer. Laat de leerlingen weer in de groepjes zitten en geef ze een paar minuten daarvoor.
2. De muziek van *Fanfare Ciocărlia* is verrassend en grappig. Laat eerst een klein stukje horen. Herkennen ze de muziek? Het is de 'James Bond-tune', maar dan op een Balkan-manier gespeeld.
3. Laat nu het hele fragment horen en vraag goed te luisteren of je het in stukjes kunt knippen. Laat de leerlingen een hand opsteken wanneer er iets nieuws begint.
4. Bespreek nu uitgebreid die stukjes (de vorm). Voor het verloop van de opdracht is de vorm belangrijk. Schrijf daarom de onderdelen op het bord.

Die vorm is:

- Eerst speelt één instrument de melodie, gevolgd door een tweede instrument. Dit noemen we het 'intro'.
- (A) Andere instrumenten vallen in en ze spelen de melodie een paar keer. Dan staat het even stil en roepen ze iets. Dat noem je een 'break'. Probeer de leerlingen te laten horen hoe vaak je de melodie hoort voor de break.
- (A) Met z'n allen spelen ze de melodie nog een paar keer (hoe vaak?), nu met einde. Dit loopt door in:
- (B) Er volgt een andere melodie met nog meer (en harder) slagwerk.

Deze vorm lijkt gecompliceerd maar dat is hij niet. De stukjes A, A, B duren allemaal even lang.

Op het bord komt te staan:

Intro Melodie 2 keer	A Melodie 3 keer + break	A Melodie 3 keer + einde	B Andere melodie
--------------------------------	------------------------------------	------------------------------------	----------------------------

5. Luister het fragment nog een keer terwijl u bijwijst op het bord. Controleer of de leerlingen het zelf ook kunnen volgen door bijvoorbeeld een leerling te laten bijwijzen. Of door de klas een vinger te laten opsteken wanneer het volgende stukje begint.

Reflectievragen Onderzoek

- Kun je de stukjes goed volgen of is het nodig dat er bijgewezen wordt?
- Vond je het moeilijk of juist makkelijk om te horen zodra er een nieuw stukje begint?
- Vond je het moeilijk of juist makkelijk om te horen of iets hetzelfde of anders is in de muziek?
- Welke termen kende je al?

5.2. Uitvoeren

Voer onderstaande opdrachten in volgorde uit:

1. De eerste opdracht voor de leerlingen is het met de muziek meeklappen van hun ritme. Dat betekent in de praktijk dat ze het tempo van het klappen moeten aanpassen aan de muziek. Help eventueel door de tel mee te klappen. Ze blijven het ritme gedurende het hele fragment herhalen.
2. Bespreek met de leerlingen de vorm.
 - Tijdens het intro doen ze niets. Dat is een soort aftellen.
 - A: klappen maar stoppen op de break! De break is helemaal stil.
 - A: weer beginnen met klappen en de rest van het fragment doorgaan.
3. Laat de leerlingen een aantal keren hiermee oefenen.
4. Tussentijds laat u de verschillende groepen dit uitvoeren en door de andere groepen becommentariëren.
5. Nog een paar keer oefenen.

Reflectievragen Uitvoeren

- Hoe gaat het strak volhouden van jullie ritme met de muziek?
- Is het moeilijk of makkelijk om op tijd te stoppen voor de break en daarna weer door te gaan? Waarom?
- Wat is jouw persoonlijke aandachtspunt bij het uitvoeren van het ritme?

5.3. Presenteren

Er zijn drie opties voor de presentatie van deze opdracht:

- *Uitvoering 1*
U laat de leerlingen instrumenten kiezen om hun ritmes op uit te voeren. Presenteer zoals in de uitvoeringsfase: groep voor groep.
- *Uitvoering 2*
(eventueel ook met instrumenten)
U wijst een groep aan die start. Die groep speelt beide A's. Als de B begint, vallen de andere groepen ook in. Het beste is om dit direct zo uit te proberen. Oefen het door elkaar heen klappen dus niet apart. Mocht het niet in één keer goed gaan, dan oefent u het door elkaar heen klappen 'droog', zonder muziek. U telt af ("1-2-3-4") en iedereen begint tegelijk. Oefen als dat lukt hetzelfde met de muziek (u telt op tijd "1-2-3-4" voordat ze moeten invallen). Doe het daarna zonder aftellen. Voor de presentatie is het leuk als de beginnende groep middenin het lokaal staat en de andere groepen er omheen staan.

Als de klas dit aankan, is dat een hele prestatie! En wellicht is het volgende dan ook mogelijk:

- *Uitvoering 3*
Een grote presentatie gecombineerd met het lied uit de eerste deelopdracht. Dit leent zich voor een presentatie voor ouders of andere klassen. En in ieder geval voor een filmpje of andere opname. Voer eerst 'Fanfare Ciocărlia' uit en direct daarna het lied.

Reflectievragen Presenteren

- Hoe ging het optreden?
- Waar was je tevreden over?
- Was je tevreden over de rol die je had? Had je liever een andere rol gehad? Welke?
- Hoe ging de samenwerking in jouw groep? Hoe was de samenwerking met de hele klas?

5.4. Evalueren

Bespreek het hele project na met de leerlingen.

- Welke muzikale termen ken je nu? (Backing vocals, lead vocals, break, intro.)
- Wat heb je over jezelf geleerd in het samenwerken in de groepjes?
- Wat vond je het meest leuk, spannend, grappig of uitdagend om te doen?
- Waar ben je het meest tevreden of zelfs trots op?

6. Algemene beoordeling

Voor het beoordelen van de leerlingprestaties kunt u gebruikmaken van het beoordelingsformulier voor (de) leerkracht (en leerling). De vier beoordelingscriteria zijn afgestemd op de kerndoelen kunstzinnige oriëntatie en de uitgangspunten van COH. De leerlingprestaties in het gehele project worden meegenomen in de beoordeling.

Voor het gebruik van de formulieren is een korte toelichting beschikbaar.

De beoordelingsformulieren voor de leerkracht (en leerling) en de toelichting op het beoordelingsmodel vindt u in de bijlagen van het document Informatie voor de Leerkracht.

